

AKİBaktüel > Haber

İSO 500 LİSTESİNE AKİB'DEN 68 ŞİRKET GİRDİ

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2021 listesinde Akdeniz İhracatçı Birlikleri'ne (AKİB) üye sanayi kuruluşlarının sayısı 54'ten 68'e yükseldi. Sanayinin devler liginde AKİB'e üye firmaların üretimden net satışları 424 milyar 149 milyon TL, ihracatı 8 milyar 645 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. İSO 500 listesinde Kayseri 18, Adana 12, Hatay 10, Mersin 7 ve Karaman 1 firma ile yer aldı.

Istanbul Sanayi Odası (ISO) tarafından her yıl açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2021 yılı sonuçlarına göre Akdeniz İhracatçı Birlikleri (AKİB) devlet liginde 68 firma ile temsil edildi. ISO 500'ün ihracatı 2021'de yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaşırken AKİB'e üye firmaların bu tutara desteği 8 milyar 645 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. ISO 500 listesininde AKİB'in sorumluluk bölgesini oluşturan illerden Kayseri 18, Adana 12, Hatay 10, Mersin 7 ve Karaman 1 firma ile yer aldı. Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırmasında üretimden net satış tutarı 424 milyar 149 milyon TL olan AKİB'e üye firmaların sektörel dağılımı değerlendirildiğinde 17 firma ile demir çelik, 15 firma ile tekstil, 14 firma ile gıda sektörleri başı çekti.

Lider TÜPRAŞ tahtını korudu

Sanayi sektörü başta olmak üzere Türkiye ekonomisinin büyümesinden ihracatına, finansmanından yatırım iklimine kadar birçok alanda detaylı bilgiler içeren araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 136,8 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 67,3 milyar lirayla yine ikinci sırada yer aldı.

Istanbul Sanayi Odası (ISO)
Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçevan** (Ortada) 2021 yılı ISO 500 Araştırması'nın sonuçlarını kamuoyu ile paylaştı.

Bu yıl üçüncü sırada yer alan sanayi kuruluşu değişti. Geçen yıl Oyak-Renault'nun yer aldığı üçüncü basamağa 55,2 milyar liralık üretimden satışla üç sıra birden yükselen Star Rafineri yükseldi. Star Rafineri'yi 46,2 milyar liralık üretimden satışla Toyota Otomotiv takip ederken, beşinci basamakta 38,7 milyar lirayla geçen yıl listenin 10. sırasında yer alan İskenderun Demir ve Çelik yer aldı. Altıncı sıradaki şirket, isminin açıklanmasını istemezken, Ereğli Demir ve Çelik 36,8 milyar lirayla yedinci, Arçelik 35,8 milyar lirayla sekizinci, Oyak-Renault 34,4 milyar lirayla dokuzuncu, Tofaş 26,6 milyar lirayla 10'uncu oldu.

ISO 500'ün üretimden satışları 2,05 trilyon liraya yükseldi

Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun üretimden satışları geçen yıl 2020'ye göre yüzde 73,8 artarak 2,05 trilyon liraya ulaştı. Artışın yüksek olmasında, ihracattaki güçlü büyüme ile döviz kurları ve enflasyondaki hareketlenme etkili oldu. 2021 tüketici enflasyonundan arındırıldığında üretimden satışların reel olarak önceki yıla göre yüzde 27,7 ile oldukça yüksek bir artış sergilediği görüldü. ISO 500'ün ihracatı 2021'de yüzde 33,9'luk artışla 85,8 milyar dolara ulaştı. Ekonominin lokomotifleri olan şirketler, Türkiye ihracatının yüzde 38,1'ini, sanayi ihracatının ise yüzde 39,4'ünü gerçekleştirdi.

Faaliyet kârında yüzde 139'luk artış

En büyük 500 sanayi şirketinin faaliyet kârı geçen yıl yüzde 139 artarak 342 milyar liraya, faiz, amortisman ve vergi öncesi kârı yüzde 120'ye yakın yükselişle 405 milyar liraya, FAVÖK kârlılığı 3,6 puan artışla yüzde 17,5'e çıktı. Vergi öncesi kâr ve zarar toplamı ise yüzde 137 artarak 219 milyar liraya yükseldi. Bu gelişme, satış kârlılığını 2,5 puan artışla yüzde 9,5'e taşıdı. Geçen yıl öz kaynaklar 624 milyar liraya yükselecek yüzde 53 artarken, toplam borçlar yüzde 71 yükselişle 1,5 trilyon liraya çıktı.

85,8
MİLYAR
DOLAR

ISO 500'DEKİ
ŞİRKETLERİN
2021 YILI
TOPLAM
İHRACATI

AKİBaktüel > Haber

ISO 500 listesinde 75 şirketle ana metal sanayi sektörü ikinci sırada yer aldı.

Listede yer alan 405 şirket kâr etti

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu içinde 2021'de 405 şirket kâr etti. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr elde eden firma sayısı ise 489 oldu. Geçen yıl yaratılan katma değer içinde en yüksek payı yüzde 33,3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler almaya devam ederken, bu rakamın son 3 yılda yüzde 40'lara düşmesi olumlu bir gelişme olarak öne çıktı. Orta-düşük ve orta-yüksek teknolojilerin payı yüzde 60'lara yükseldi. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise yüzde 6,4'ten yüzde 6,1'e geriledi. Bu veri, sanayinin yüksek teknolojiye geçiş ihtiyacının sürdüğünü gösterdi.

İstihdam ve maaşlar arttı, yabancı kuruluş sayısı azaldı

ISO 500'ün üzerindeki devreden Katma Değer Vergisi (KDV) yükü yüzde 91 artışla 24 milyar liraya yaklaştı. En büyük 500'ün istihdamı 2021'de yüzde 5,6 artarak 757 bin 24 kişiye yükseldi. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 33 civarında gerçekleşti. Bu şirketler içindeki yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı bir adet azalarak 109'a indi.

En yüksek şirket sayısı İstanbul'dan

Geçen yıla ilişkin araştırmada sanayinin Anadolu lehine geliştiği görüldü. 500 büyük şirket arasında başı 158 firma ile İstanbul Sanayi Odası çekerken, ISO'yu, 41 kuruluşla Kocaeli Sanayi Odası ve 40 şirketle Ege Bölgesi Sanayi Odası izledi. Ankara Sanayi Odası ve Gaziantep Sanayi Odası'ndan 33'er kuruluş listeye girerken, Kayseri Sanayi Odası'ndan 18, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'ndan 16 şirket araştırmada kendine yer buldu. Üretimden satışlara göre en yüksek paya sahip olan sektör yüzde 26,4 ile "ana metaller ve makine imalatı sanayi" olurken, ikinci sırada yüzde 19,9 ile "kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünleri", üçüncü sırada da yüzde 15,4 ile "kara, deniz taşıtları ve yan sanayi" yer aldı.

2,05
TRİLYON
TL

ISO 500'ÜN
ÜRETİMDEN
SATIŞ TUTARI

ISO Türkiye'nin
500 Büyük Sanayi
Kuruluşu 2021
Araştırması'nda
tekstil sektörü 46
kuruluşla temsil
edildi.

Hem kârlılık hem de finansman giderleri arttı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, faaliyet kârı yüzde 139 artarak 342 milyar liraya çıkan ISO 500'ün üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artışın kârlılığa pozitif katkı yaptığını söyledi. Bahçivan, "ISO 500'ün diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârları 579 milyar lira iken, gider ve zararları 482 milyar lira olarak gerçekleşti. Bu iki rakam arasındaki fark alındığında, ISO 500'ün 97 milyar liralık üretim faaliyeti dışı net gelir elde ettiği görülmüyor." ifadelerini kullandı.

"ISO 500'ün finansman giderleri Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 135 artarak 89 milyar liradan 209 milyar liraya yükseldi." diyen Bahçivan, faaliyet kârındaki artışın yüzde 139 ile daha yüksek gerçekleştiğini, finansman giderlerinin faaliyet kârına oranının hafif düşüşe rağmen yüzde 60'ın üzerinde kaldığını anlattı.

"Özkaynaklar toplam kaynaklar içindeki en düşük payı aldı"

Bahçivan, en büyük 500 şirketin dönen varlıklarının yüzde 74 artışla 1,4 trilyon liraya, duran varlıklarının yüzde 51 artışla 706 milyar liraya yükseldiğini söyledi. Geçen yıl özkaynakların 624 milyar liraya, toplam borçların ise 1,5 trilyon liraya çıktığını dile getiren Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Sanayinin borç-özkaynak ilişkisini ortaya koyan bu tablo,

ISO 500-2021 yılı araştırmasında en fazla şirketin yer aldığı sektör 93 firmayla gıda ürünleri imalatı oldu.

son yıllarda kaynak yapısının özkaynaklar aleyhine bozulduğunu gösteriyor. 2015'te ilk kez yüzde 60'ların üzerine çıkan borçların payı, 2019 ve 2020'de yüzde 68,4'e kadar yükselmisti. 2021'de ise toplam borçların payı 2,3 puan daha artarak ilk kez yüzde 70 sınırını aştı ve böylece özkaynakların payı yüzde 29,3'e geriledi. Böylece toplam kaynaklar içinde borçlar şimdiye kadarki en yüksek, özkaynaklar ise en düşük payı aldı."

ISO Başkanı Bahçivan, borçların alt kalemleri incelendiğinde, mali borçların yüzde 59 artışla 796 milyar liraya, diğer borçların da yüzde 86,5 yükselişle 711 milyar liraya ulaştığını, mali borçların toplam borçlar içindeki payının yüzde 57'den yüzde 53'e indiğini, diğer borçların payının ise yüzde 47'ye yükseldiğini söyledi. **Erdal Bahçivan**, kısa vadeli mali borçların toplam içindeki payının yüzde 42,8 seviyesinde gerçekleştiğini bildirdi.

"AR-GE harcaması yüzde 44 arttı"

Erdal Bahçivan, ISO 500 üzerinde 24 milyar liraya ulaşan devreden KDV yüküne ilişkin, "Biz bu döngüyü, sık sık vurguladığımız gibi **sanayi** kuruluşlarımızın, giderek artan yatırım ve işletme sermayesi ihtiyacına karşın, devlete sıfır faiz ve sonsuz vade ile borç vermesi olarak tanımlıyoruz. Ne yazık ki bu döngü 2021'de de azalmak yerine artarak devam etmiş." değerlendirmesinde bulundu.

ISO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısının 271'den 265'e gerilediğini ifade eden Bahçivan, AR-GE harcamalarının yüzde 44 artışla yaklaşık 9 milyar TL düzeyinde gerçekleştiğini bildirdi.

Söz konusu şirketler arasında 65'inin halka açık olduğunu aktaran Bahçivan, Türkiye genelinde son dönemde artan halka arzların listeye yansımadığını anlattı. Bahçivan, "(Halka açıklık) ISO 500 kuruluşlarının henüz çok azı bu yöntemi kullanıyor. Listeler 2021'de bu sayının 65 olduğunu gösteriyor. 2021'de

halka açılmalarda yaşanan önemli artışa rağmen bunun ISO 500'e yansımaması dikkat çekici." değerlendirmesini yaptı.

"Türkiye yeni nesil **sanayi** anlayışını benimsemeli"

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, ISO 500 araştırmasının, nitelikli ve sürdürülebilir bir **sanayi** üretiminin ne kadar önemli olduğu gerçeğini bir kez daha ortaya koyduğunu vurguladı. Artık tüm dünyada 21. yüzyıla özgü yeni bir üretim ekonomisinin önem kazandığını dile getiren Bahçivan, şu açıklamalarda bulundu: "Yeni üretim anlayışı yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayalı, verimli, çevreye duyarlı, dışa bağımlılığı azaltan, güvenli ve sürdürülebilir üretimi esas alıyor. Yeni üretim çağına çevik, yaygın ağa sahip, bilgiyi kullanabilen, farklı küresel piyasalara çalışan şirketler damga vuracak. Bugün olduğu gibi gelecekte de ülkeler, katma değerli istihdam yaratmak ve küresel çaptaki üretim ve inovasyon ekosistemlerine liderlik edebilmek için yarışmaya devam edecek. Bu dönemin en büyük dönüştürücü gücü hiç kuşkusuz teknoloji. Daha birkaç yıl önce hayal bile edemeyeceğimiz teknolojik gelişmelere tanık oluyoruz." Bahçivan, dünya böylesine değişirken Türkiye'nin de yeni nesil **sanayi** anlayışını benimsemesi ve bu doğrultuda bir dönüşüme kendini hazırlaması gerektiğini söyledi.

"Yeteneklerin ve verimliliğin öne çıkarıldığı üretim modeline geçmeliyiz"

Erdal Bahçivan, küresel değer zincirlerindeki yenisinden yapılanmanın gerisinde kalmamak için değişimi iyi anlamaları ve hızlı aksiyon almaları gerektiğini belirterek, "Bu bağlamda çevreye duyarlı, sürdürülebilir, teknoloji odaklı, yeteneklerin ve verimliliğin öne çıkarıldığı bir üretim modeline geçmeliyiz." dedi.

Bahçivan; dengeli, sürdürülebilir, kaliteli ve kapsayıcı büyüme hedefinin, kişi başına gelirin artması kadar Türkiye'nin orta gelir tuzağından kurtulması için de elzem olduğunu vurguladı.

ISO 500'de kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründen listeye giren şirket sayısı 33'ten 39'a yükseldi.

2022 İSO 500'de ilimizden hangi **sanayi** kuruluşu var?

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2021 sonuçları kamuoyu ile paylaşıldı. Geçtiğimiz yıl Listede Elazığ'dan herhangi bir firma yer almazken bu yıl Listede Elazığ'dan sadece bir firma yer aldı. Eti Krom A.Ş ilk 500'de 201. sırada yer aldı.

Haber:
Songül DURSUN

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından 1968'den bu yana kesintisiz yapılan İSO 500 listesi geçtiğimiz günlerde yayımlandı. İSO

500 listesinde ilk sırayı Tüpraş aldı. İkinci sırada Ford Otomotiv yer alırken üçüncü sırada da Star Rafineri yerini aldı. İlimizden ise Eti Krom A.Ş ilk 500'de 201. sırada yer alıyor.

DOĞU ANADOLU'DAN 4 FİRMA YER ALDI

İstanbul Sanayi Odasının her yıl düzenli olarak açıkladığı ve üretimden satışlar dik-

kate alınarak yapılan Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu araştırmasının 2021 sonuçları açıklandı. Listede aynı zamanda Doğu Anadolu Bölgesi'nden 201'inci sırada Eti Krom A.Ş. (Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası), 379'uncu sırada Baykan Denim Konfeksiyon A.Ş. (Malatya Ticaret ve Sanayi Odası), 386'ıncı sırada Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş (Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası), 455'inci sırada Silopi Elektrik Üretim A.Ş. (Şırnak Ticaret ve Sanayi Odası) yer alıyor. Geçtiğimiz yıl Listede Elazığ'dan herhangi bir firma yer almazken bu yıl Listede Elazığ'dan sadece bir firma yer aldı. 1936 yılında kamu iktisadi teşekkülü olarak faaliyete başlayan, 1976'dan beri yüksek kaliteli yüksek karbonlu ferrokrom üreten ve 2004 yılında, özelleştirme sonucunda Yıldırım

Holding bünyesine katılan Eti Krom A.Ş, ilk 500'de 201. sırada yer aldı.

